

DATOS IDENTIFICATIVOS

Diseño de proxectos interdisciplinares

Materia	Deseño de proxectos interdisciplinares			
Código	P02M178V01103			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Arias Correa, Azucena			
Profesorado	Arias Correa, Azucena			
Correo-e	azucena@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Deseño de proxectos interdisciplinares amosa a posibilidade de coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinar, analizar propostas interdisciplinares dentro do marco dos proxectos, así como deseñar e organizar proxectos interdisciplinares nas aulas. Fomentará o desenvolvemento da capacidade de avaliar proxectos de cara a promover propostas de mellora en función aos resultados obtidos. Desenvolve a capacidade de introducir na aula unha metodoloxía innovadora susceptible de dar unha perspectiva integradora ao proceso de aprendizaxe-ensino. Os proxectos permiten introducir nas aulas o mundo virtual nas súas diferentes fases e potencian o traballo colaborativo e cooperativo.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudiantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A4	Que o estudiantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
C2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
C3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio

C9	Ensaia e avaliar planteamentos de ensino disciplinarios ou interdisciplinarios en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega
D13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Identificar e valorar as características da metodoloxía por proxectos.	A1 A2	B1 B3 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D4 D5 D6 D10 D12
Desarrollar proyectos interdisciplinares innovadores orientados al desarrollo de las habilidades docentes y de investigación didáctica	A1 A2 A4	B1 B3 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D3 D4 D5 D6 D9 D10 D12
Planificar procesos de elaboración de proyectos interdisciplinares que integren de manera coherente la identidad curricular de las didácticas específicas.	A1 A2 A4	B1 B3 B7 B8	C2 C3 C8 C9	D3 D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13
Incorporar os proxectos de innovación, procedementos e criterios para a avaliación conxunta da actividade docente e a aprendizaxe das diferentes didácticas específicas	A1 A2 A4	B3 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D3 D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13
Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.				
Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.				

Contidos

Tema	
Os proxectos. As súas características.	Definición. Características. Roles de profesorado e alumnado. Relación co ciclo de aprendizaxe.
Deseño, desenvolvemento e avaliación de proxectos interdisciplinares: modelos, principios e estrutura.	Principios nos que se basea o traballo por proxectos. Os proxectos: fases e elementos. Estrutura e itinerario dun proxecto. Avaliación de proxectos: instrumentos e procedementos. Avaliación como regulación.

Estratexias metodolóxicas innovadoras no desenvolvemento de proxectos interdisciplinares.	Innovación educativa. Uso de fontes diversificadas. O entorno virtual. Estratexias de planificación, esquematización e organización conxunta. Estratexias de traballo colaborativo e cooperativo co alumnado.
Elaboración de proxectos interdisciplinares baseados no traballo cooperativo e na mellora da práctica docente.	Plan de acción. Traballo colaborativo e cooperativo. Avaliación da práctica docente.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	7	25	32
Presentación	2	6	8
Traballo tutelado	2	8	10
Debate	2	1	3
Titoría en grupo	1	10	11
Lección maxistral	8.5	0	8.5
Cartafol/dossier	0	20	20
Traballo	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	Realización en pequenos grupos cooperativos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Actividades de avaliación.
Presentación	Exposicións con pequenos grupos, dentro da aula. Exposición de proxectos e/ou traballos desenvolvidos. Actividades de avaliación
Traballo tutelado	Resolución de actividades, debates, elaboración de traballos, seminarios,... Realización de traballos co asesoramento personalizado do profesorado da materia. Actividades de avaliación
Debate	Sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado.
Titoría en grupo	Sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais e para resolver dúbidas, facer consultas e seguimento de traballos e tarefas.
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesorado e alumnado. Exposicións, seminarios, presentación de actividades, traballos ou proxectos a desenvolver

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Desenvolverase presencialmente na aula.
Traballos de aula	Axudar ao alumnado en pequeno grupo e orientalo no desenvolvemento dos traballos a realizar en aula dentro da materia.
Presentación	Proporcionar axuda ao alumnado en pequenos grupos, en equipos ou individualmente tanto en aula como fóra delas sobre o desenvolvemento e presentacións
Traballo tutelado	Orientar ao alumnado no desenvolvemento de traballos tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan neste tipo de tarefa.
Debate	Axudar ao alumnado en pequeno grupo.
Titoría en grupo	Axudar ao alumnado no desenvolvemento de actividades experimentais na aula tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan.
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Carpeta ou arquivador ordenado que contén o rexistro das actividades realizadas polo alumnado durante as sesións presenciais, con comentarios e valoracións que permitan visualizar o seu progreso.
Traballo	Tarefa autónoma asesorada polo profesorado que permita amosar os coñecementos e procedementos adquiridos sobre o deseño de proxectos interdisciplinares para a aula.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballos de aula	Entrega traballos coas características que se sinalan e que serán corrixidos de acordo coas rúbricas de avaliación	15		B1 B3 B8		D3 D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13
Presentación	Presentación e exposición dos proxectos e traballos de investigación de acordo cos criterios marcados pola rúbrica	5	A1 A2 A4	B1 B3	C1 C3 C8 C9	D3 D4 D9 D10 D11 D12 D13
Traballo tutelado	Entrega traballos elaborados en equipos cooperativos, ben separados ou nun redactado conxunto tipo diario de aula.	10	A1 A2 A4	B1 B3	C1 C2 C3 C8 C9	D3 D4 D5 D9 D10 D11 D12 D13
Debate	Asistencia e participación activa	10	A4	B1 B3	C2 C8	D3 D4 D12
Titoría en grupo	Asistencia para consulta e seguimento de traballos	5	A4		C1 C2 C3 C8 C9	D3 D4 D12
Lección maxistral	Asistencia	20	A1	B1 B7		D3 D4 D5 D10 D11 D12 D13
Cartafol/dossier	Entrega do cartafol de acordo coas características sinaladas e que será corrixido de acordo coas rúbricas de avaliación	20	A1 A2 A4	B1 B3 B7 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D3 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13
Traballo	Entrega do deseño dun proxecto en equipo cooperativo e que será corrixido de acordo coa rúbrica de avaliación.	15	A1 A2 A4	B1 B3 B7 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13

Outros comentarios sobre a Avaliación

a) Descrición da avaliación

O alumnado que asistiu a clase:

- A avaliación será continua a través do seguimento do alumnado, dos seus traballos, proxectos e exposicións, así como da asistencia e participación na aula e nas titorías. Cada alumna e cada alumno confeccionará ademais un cartafol individual e subirao á sección particular específica da aula virtual da materia - curso en FAITIC-, ademais elaborará un proxecto en equipo cooperativo que reflicta a súa aprendizaxe sobre proxectos interdisciplinares
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC,

en formatos de código aberto ou de visores libres.

- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado.

O alumnado que non asistiu a clase:

- O alumnado que non asistiu a clase ou que non poida ser avaliado por avaliación continua por faltar máis dun 20% das clases da materia, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar un exame (proba escrita presencial sobre o contido da materia).

b) ☐ De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo ☐. Avaliación da 2ª convocatoria:

- Para obter unha avaliación positiva o alumnado que asistiu regularmente a clase, poderá optar por presentar as tarefas e traballos pendentes indicados para a 1ª convocatoria ou pola realización de exame (proba escrita presencial sobre o contido da materia)
- O alumnado que non asistiu a clase, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar un exame (proba escrita presencial sobre o contido da materia)

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arias et alii, **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1ª, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia., 2009

Barbosa, E. F. e Moura, D. G., **Proyectos educativos y sociales**, 1ª, Narcea, 2013

Hernández, F. e Ventura, M., **La organización del currículum por proyectos de trabajo El conocimiento es un calidoscopio**, 12ª, Graó, 2006

Lago, JM e Pujolàs, P., **Aprender en equipos de aprendizaje cooperativo**, 1ª, Octaedro, 2018

Pujolàs et alii, **Cooperar para aprender, aprender a cooperar**, 1ª, Formato dixital, s.f.

Sanmartí, N., **Evaluar para aprender**, 1ª, Graó, 2007

Bibliografía Complementaria

LaCueva, A., **La enseñanza por proyectos: ¿ mito o reto?.**, 1ª, Formato dixital. Revista Digital Innovación y expe, 2000

Hernández, F., **Los proyectos de trabajo: la necesidad de las nuevas competencias para nuevas formas de racionalidad**, 1ª, Educac, 25, p. 37-49., 2000

Bonil, J., Calafell, G., Orellana L., Espinet, M. e Pujol, R.M., **El diálogo disciplinar, un camino necesario para avanzar hacia la complejidad.**, 1ª, Universidade de Sevilla. Revista Investigación en, 2004

Hargreaves, A., **Enseñar en la sociedad del conocimiento**, 1ª, Octaedro, 2003

Torres, J., **Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado**, 6ª, Morata, 2006

Sánchez Fernández, Y., **El trabajo por proyectos en Educación Infantil: un reto formativo.**, 1ª, Formato dixital. Revista Digital Educativa, 2, 19-, 2011

Galeana de la O, L., **Aprendizaje basado en proyectos**, 1ª, Formato dixital. Revista digital CEUPROMED, s.f.

Ibáñez, C., **El proyecto de Educación Infantil y su práctica en el aula**, 15ª, La Muralla, 2010

Blanchard, M. e Muzás, M.D., **Los Proyectos de Aprendizaje**, 1ª, Narcea, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Practicum/P02M178V01215

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Análise de experiencias interdisciplinares/P02M178V01102